

HET NUT VAN BODYSCANS OP LUCHTHAVENS

Mag een veiligheidsbeambte op de luchthaven mensen in hun blootje zien, als hij daarmee voorkomt dat ze een bom aan boord smokkelen? Niet zomaar, vindt **PAUL DE HERT**.

Beter bloot dan dood?

PAUL DE HERT

Wie? Privacyspecialist en professor aan de Vrije Universiteit Brussel.

Wat? Bodyscans mogen niet halsoverkop ingevoerd worden.

Waarom? De voor- en nadelen moeten grondig onderzocht worden.

Nederland maakte bekend dat het binnen de drie weken bodyscans zal inzetten. © epa

De bodyscan staat volop in de belangstelling als gevolg van de mislukte aanslag op het Northwest Airlines-toestel dat op 25 december van Schiphol op weg was naar de Verenigde Staten. Het argument voor de aanschaf van de toestellen is krachtig: 'Er is een nieuw soort explosieven dat niet ontdekt wordt door de gewone machines. We moeten dus verder gaan.' Groot-Brittannië heeft al tot de aanschaf beslist. Nederland maakte bekend dat het binnen de drie weken bodyscans zal inzetten op de luchthaven van Schiphol, voor alle vluchten naar de VS. Ook Nigeria heeft zich er al toe verbonden zijn luchthavens uit te rusten met dergelijke scanners. Op Europees vlak heroverweegt de Europese Commissie een nieuw voorstel te doen over de invoering van bodyscanners op luchthavens. 'De Commissie is bereid haar standpunt opnieuw te bekijken wanneer alle zorgen over de bescherming van

Hebben we nog iets te zeggen over veiligheid en mensenrechten of is alles al beslist?

de privacy en de volksgezondheid zijn behandeld en wanneer de technologie op punt staat', zei een woordvoerder. Al in 2008 had de Commissie een voorstel gelanceerd dat op verzet botste van het Eu-

ropees Parlement.

Andere landen kijken de kat uit de boom. Zo verandert er in Zaventem voorlopig niets en blijven de oude procedures in voege: alle passagiers voor de VS moeten een

tweede maal langs de security passeren: ze worden manueel gefouilleerd en de handbagage, die tot één item beperkt is, wordt volledig doorzocht. De Belgische staatssecretaris voor Mobiliteit, Etienne Schouppe (CD&V), pleit voor een coherente Europese aanpak en merkte daarbij op dat vragen over privacy eerst uitgeklaard moeten worden.

Privacybewegingen hebben inderdaad vragen bij de bodyscan. Eerdere voorstellen over de scans zijn om die reden in het Europees parlement afgewezen. Waarom die afwijzing? Wat hier speelt gaat, zo geloof ik, over meer dan over privacy en bodyscans. De privacybeweging en meer algemeen de mensenrechtenbeweging heeft terecht het gevoel dat het Westers veiligheidsbeleid (aan beide kanten van de Atlantische Oceaan) niet uitblinkt in transparantie. Er zijn geheime operaties geweest, geheime gevangenschappen en geheime deals (zoals de uitwisseling van onze bankgegevens via Swift). Het Europees Parlement werd de voorbije jaren meermalen gepasseerd en de nationale parlementen zijn in verband met privacy via Europa helemaal goed overbodig gemaakt. Hoe het Europees veiligheidsbeleid tot stand komt, blijft ondoorzichtig. Er is op dit moment een indrukwekkende agenda voor de volgende vijf jaar, het zogenaamde Stockholmprogramma. Wie weet er wat daar in staat? Wie weet wat de kracht is van dat programma? Hebben we nog iets te zeggen over veiligheid en mensenrechten of is alles al beslist?

In zo'n klimaat is een dialoog niet mogelijk en krijg je allergische reacties. Europa heeft het dus ook wat aan zichzelf te dan-

STOTTERENDE INSCHRIJVINGEN, HAPEREND ONDERWIJS

'Haal dat tijds criterium uit de inschrijvingen', schrijft **BRUNO BAUWENS** over de chaos in het Brussels onderwijs. 'De snelheid van inschrijven is nu bepalend voor de toekomst van je kind. Dat is niet democratisch.'

BRUNO BAUWENS

Wie? Stafmedewerker van de Brusselse Organisatie voor de Emancipatie van Jongeren (D'Broej).

Wat? Veel te veel kansarme kinderen zitten in één klas bijeen.

Waarom? Er moeten dringend meer Brusselse scholen komen.

Je kind inschrijven in een school in Brussel: dat is moeilijk, spannend, maar vooral verontrustend en frustrerend. Het nieuwe centrale inschrijvingssysteem van het Lokaal Overleg Platform (LOP) is een stap vooruit. Gedaan met de directies die de inschrijvingen 'bijsturen' om hun school wit (in Brussel is 'wit' een sociale klasse) te houden. Je weet wel: op maan-

dag geen plaats meer voor Mounir, maar op dinsdag — vreemd — wel nog een plaatsje vrij voor Anja. Alle scholen van het Brussels Gewest schrijven nu op dezelfde manier in: via een centrale website. Moest je vroeger als eerste aan de schoolpoort staan (kamperen), dan moest je gisteren ook de snelste zijn achter je computer. Voor het eerste middelbaar geldt namelijk nog steeds: de eerste heeft zijn entreekaartje (net als bij de slager, jawel). En dat is natuurlijk om problemen vragen. Het eerste uur liep het computersysteem in de soep. Moeilijk online te geraken, straatnamen en rijksregisternummers die niet aanvaard werden, formulieren die wonderwel verdwenen, lege bewijsdocumenten die uit de printer gespuwd werden.

Let wel: wij zijn vóór een centraal inschrijvingssysteem. Om iedereen gelijke kansen op inschrijving te geven. Een systeem waar alle leerlingen in een centrale databank terecht komen, dat rekening houdt met de afstand tussen school en thuis (of werk), een systeem dat niet kijkt

naar de sociale klasse waartoe je behoort. Begin ook de informatiecampagne voor de ouders op tijd, zodat ze tijd hebben om rustig een schoolkeuze te maken. Maar vooral, haal dat tijds criterium uit de inschrijvingen! Snelheid van inschrijven is nu bepalend voor de toekomst van je kind. Dat is niet democratisch.

De ongerustheid om een school te vinden bestaat in Brussel al jaren. Gisteren zijn we allemaal online gegaan omdat we een plaatsje voor onze kinderen willen bemachtigen. Hier wringt namelijk het schoentje. In onze scholen is nu al te weinig plaats, vorig jaar hebben minstens 1.000 kinderen geen plaats gevonden. In sommige Brusselse scholen zit een hoog aantal (80 procent? meer?) GOK-leerlingen: leerlingen wier ouders geen werk hebben, of die thuis een andere taal spreken, of van wie de moeder geen middelbaar diploma heeft. Hier worden gemiddeld meer dan 25 kansarme leerlingen op 20 vierkante meter klas opgestapeld. Veel ouders willen zo'n school niet voor hun kinderen — vandaar de angst op de dag van de inschrijvingen. Als we deze pedagogische uitdaging willen aangaan, zullen we moeten beginnen met de klassen in Brussel kleiner te maken. Vijftien leerlingen per klas is soms géén luxe. We

Hier worden gemiddeld meer dan 25 kansarme leerlingen op 20 vierkante meter klas opgestapeld

hebben dus vandaag al meer klassen nodig, met meer omkadering, en waarschijnlijk ook meer schoolgebouwen. Bovendien is de Brusselse jonge bevolking aan het toenemen. Tegen 2020 zullen er 30 procent méér leerlingen in de klas zitten. In een klas van 27, zullen er nog 8 leerlingen bijkomen. Nóg extra scholen! Binnen een maand of zo zullen we de inschrijvingen kunnen evalueren. Ons voor gevoel zegt dat de inschrijvingen voor het basisonderwijs met het nieuwe systeem goed zullen verlopen. En dat het grootste probleem bestond uit de snelheid waarmee moest ingelogd worden voor het eerste middelbaar. Daarna kunnen we ons concentreren op de echte kwestie: namelijk méér scholen, en degelijk onderwijs voor iedereen.

ken dat het initiatieven als de bodyscan er slechts met moeite doorkrijgt. Zaak is om samen rond de tafel te gaan zitten en te kijken wat het 'dossier' van de bodyscan inhoudt. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is daarover in een recent arrest heel duidelijk. Of een nieuwe technologie noodzakelijk is hangt van meerdere factoren af. Met bouwtales zoals 'beter bloot beter dan dood' komen we er dus niet. Hoe graag we bloot gaan is immers maar één factor en zeker niet de belangrijkste. Welke factoren zijn wel van belang?

Een factor is de efficiëntie. Het meten van die efficiëntie is niet een zaak van een verkoopspraatje. Het vergt het zo eerlijk en volledig mogelijk verzamelen van gegevens ('*impact assessment*') en tijdens de rit het periodiek meten en evalueren van de resultaten. In feite moet je nooit voor eens en voor altijd voor een technologie kiezen die een weerslag heeft op onze vrijheid. Je moet op die beslissing op geregelde tijd terugkomen en indien nodig, moet de beslissing zelfs ongedaan worden gemaakt.

Cowboys

Efficiëntie is evenwel niet alles. Het Europees Hof vergelijkt hoe landen reageren in veiligheidsvraagstukken en te voortvarende 'cowboys' moeten daarbij uiterst zorgvuldig argumenteren dat hun voortvarende 'pioniersrol' wel degelijk gerechtvaardigd is. Een derde factor betreft onze morele principes. Dat zijn er veel. Onschuldigen moeten zo veel mogelijk gespaard worden; kinderen moeten een tweede kans krijgen, rechten mogen nooit

Hoe graag we bloot gaan is maar één factor en zeker niet de belangrijkste

onherstelbaar uitgehold worden.

Bij veiligheidsvraagstukken moet de discussie op een detailniveau worden gevoerd, waarbij we zowel op cijfers moeten letten als op principes en oog moeten hebben voor zowel slimme oplossingen en compromissen als voor mogelijke doemscenari's. Ooit hebben we in deze krant geageerd tegen de wet op de flitscamera's. Niet omdat met zo'n flitscamera's het einde van onze rechten werd ingeluid. Wel omdat de wet te onzorgvuldig was en camera's toelaat te flitsen zonder aankondiging (of dat alleszins niet uitsluit) en ook geen rekening houdt met techniekontwikkelingen die maken dat permanent filmen van auto's betaalbaar wordt, hoewel dat in vergelijking met een flitscamera de privacy erger aantast. Privacyverenigbaarheid zit in gevoelige details. Aan de Europese wetgevers om bij de bodyscan alle factoren en gevoeligheden mee te nemen. Dan kunnen die bodyscans groen licht krijgen. Voor een tijdje toch, totdat uit factoren zoals cijfers en principes blijkt dat we hun installatie moeten heroverwegen.

BRIEF VAN DE DAG

PENSIOENEN

Sonja Becq (CD&V) somt een aantal punten op waar de minister van Pensioenen dringend werk van zou moeten maken (*DS 31 december*). Aan die punten zou best nog een even dringend punt toegevoegd worden, namelijk het uitwerken van een 'propre' wetgeving over de solidariteitsbijdrage.

Mensen, die genieten van een groepsverzekering, kunnen bij pensionering kiezen voor een maandelijkse rente of voor een uitkering in kapitaal. De rente wordt gevoegd bij het wettelijke pensioen. Op basis van het totaalbedrag wordt bepaald of/en hoeveel solidariteitsbijdrage moet betaald worden. Dat is logisch.

De uitkeringen in kapitaal worden omgerekend in een fictieve maandelijkse rente, die zoals de gewone renten, bij het wettelijke pensioen gevoegd wordt om de solidariteitsbijdrage te berekenen. Het is de bedoeling om op deze manier te vermijden dat zij die kiezen voor de rente benadeeld worden ten opzichte van hen die kiezen voor de uitkering van kapitaal. Tot daar is alles normaal.

De verworvenheden van groepsverzekeringen worden in beide gevallen gebruikt voor het, gedeeltelijk, overbruggen van het inkomensverlies bij pensionering. Dat verlies is in alle gevallen minstens 40 procent. In de meeste gevallen is het veel meer. Wie koos voor de rente, zal deze levenslang genieten. Degene, die voor het kapitaal koos, zal vaststellen dat, bij een gelijkwaardig gebruik, het kapitaal na 14 tot 15 jaar zal opgesoupeerd zijn. Dat er dus

Sommige gepensioneerden met een bruto pensioen van 2.000 euro betalen geen cent solidariteitsbijdrage, anderen met een pensioen van 1.500 euro betalen 1,5 procent

Er wordt weliswaar geen solidariteitsbijdrage meer betaald op de fictieve rente. Maar deze rente, berekend op het bruto kapitaal, wordt nog steeds toegevoegd aan het wettelijke pensioen om na te gaan of/en hoeveel solidariteitsbijdrage moet betaald worden.

Zo gebeurt het, bijvoorbeeld, dat een gepensioneerde met een bruto pensioen van 2.000 euro geen cent solidariteitsbijdrage betaalt. Maar dat anderzijds, iemand met een bruto pensioen van 1.500 euro, daarop toch 1,5 procent solidariteitsbijdrage moet betalen omdat hij/zij twintig jaar geleden een kapitaal kreeg van bruto 100.000 (netto 80.000 euro). Men doet immers alsof er na al die jaren geen cent van het kapitaal verbruikt is. Op deze manier benadeelt (om het zacht uit te drukken) de staat honderden oudere gepensioneerden. Hoog tijd dus om daar wat aan te doen.

Gerard Heiremans
(ex -Voorzitter Raadgevend Comité Pensioenen)

niets meer van overblijft. Destijds werd afgesproken dat na 15 jaar met deze kapitalen geen rekening meer zou gehouden worden. Die afspraak werd echter niet gerespecteerd.

VLAM!

PASCAL DENDOOVEN

MANAGER VAN HET JAAR OF EXCUSES VAN HET JAAR?

Vandaag komen opnieuw een paar duizend mensen samen om live te vernemen wie gekozen wordt tot *manager van het jaar*. Het is een moment om elkaar de beste wensen over te maken voor wat zich aandient als een nieuw moeilijk jaar. Een jaar waarin heel wat bedrijven dieper in het vlees zullen snijden om de gevolgen van de economische crisis op te vangen en waarin talrijke banen verloren zullen gaan. Hebben we op zo'n moment wel behoefte aan het uitroepen van een nieuwe man van het jaar, een soort lokale superman? Neen, geen nieuwe manager van het jaar, maar excuses van het jaar zijn gepast.

Egotripperij van managers vernietigt miljarden

Jerry Levin, de vroegere baas van Time Warner die de fusie met AOL doordrukte en daarmee verantwoordelijk is voor wellicht de slechtste deal van de eeuw, gaf eergisteren het voorbeeld. Hij riep prominente zakenlui op om zijn voorbeeld te volgen en excuses aan te bieden voor hun beleid dat mee de financiële crisis veroorzaakte. Citigroup, AIG, GE, Lehman Brothers, Bear Stearns, Merrill Lynch staan niet mis in dat rijtje, meent Levin. Het is niet moeilijk om ook in eigen land zo'n lijstje be-

denken. KBC Groep, bijvoorbeeld, heeft miljarden Vlaams spaargeld in een overzees zwart gat laten verdwijnen. Toch werd André Bergen begin 2008 nog tot manager van het jaar verkozen, terwijl het drama al was ingezet. Ex-Fortis-toplui Jean-Paul Votron, destijds geroemd als superbankier, en graaf Maurice Lippens hebben miljarden oud en nieuw geld verbrand maar nog altijd houden ze vol geen fouten gemaakt te hebben. Excuses kunnen er niet af. Ondanks al die drama's mag niet vergeten worden dat de ceo een cruciale rol blijft spelen. Hij of zij is het die de richting aangeeft. Alleen is het belangrijk dat aandeelhouders erop toezien dat er ceo's komen die zich met sterke teams omringen, want het zijn teams die resultaten halen. Ceo's die gaan voor een egotrip, al te vaak via grote overnames, aangepraat door zakenbankiers, zijn te mijden. Te weinig talrijk zijn de ceo's die bedanken voor de titel van manager voor het jaar. Niet helemaal toevallig zijn het juist zij die hoog scoren in het creëren van duurzame groei.

Pascal Dendooven is redacteur economie. In 'Vlam!' wordt de actualiteit bondig van commentaar voorzien.

De Metamorfose